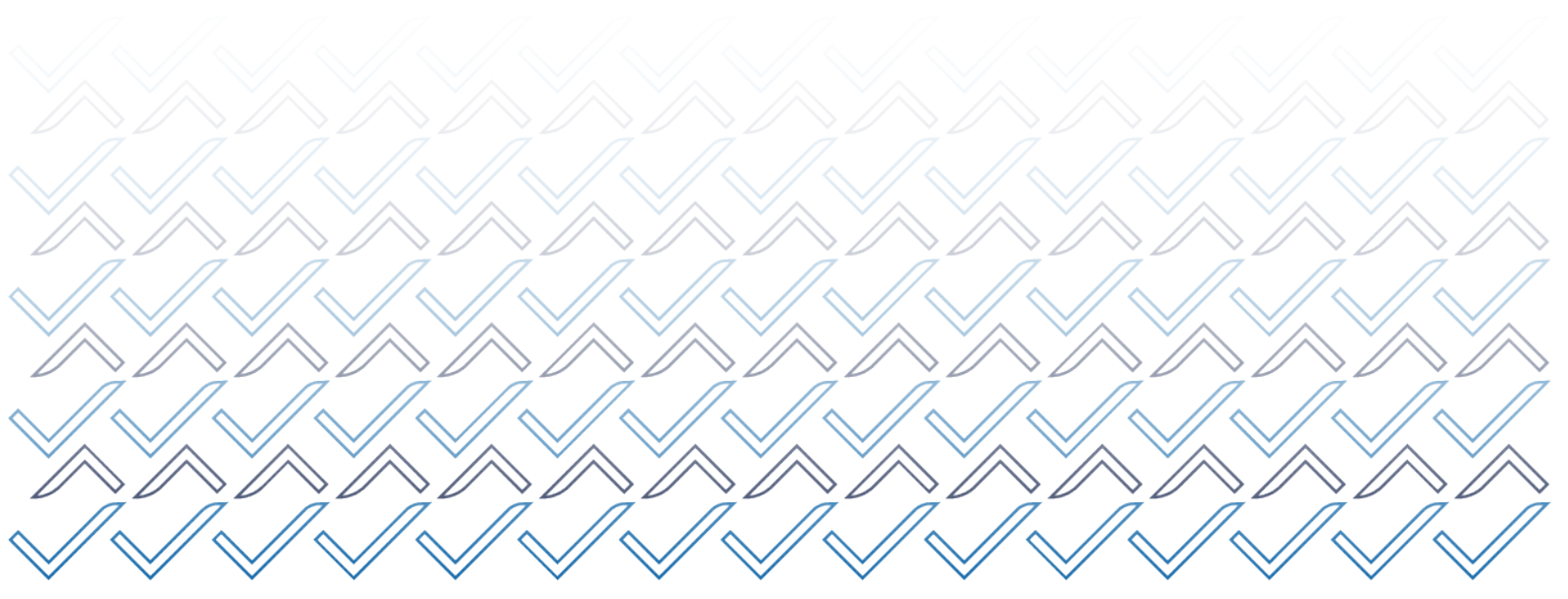

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2024 METŲ PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO ATASKAITŲ RINKINIO FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2025 m. gegužės 15 d.

Nr. FAE-5

Valstybės kontrolė – aukščiausiaji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Giedrė Stalauškienė (departamento vadovė), Milda Marozienė (grupės vadovė), Rasa Pašilienė, Ramūnas Viederis.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Valstybinio socialinio fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	5
1. METINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS VISAIS REIŠMINGAIS ATŽVILGIAIS TEISINGAS	5
2. PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO PAKEITIMAI GALI NEIGIAMAI PAVEIKTI FONDO VEIKLOS TVARUMĄ	5
PRIEDAS	7

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Pensijų kaupimo ir Valstybės kontrolės įstatymais¹, atlikome 2024 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinio finansinį auditą. Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl fondo metinių ataskaitų rinkinio pareiškima audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (7–8 psl.).

Pensijų anuitetų fondo paskirtis

Nuo 2020 m. liepos 1 d., Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdybai tapus centralizuota pensijų anuitetų mokėtoja, savo veiklą pradėjo išteklių fondas – Pensijų anuitetų fondas. Šio fondo išteklius sudaro vienkartinės dalyvių įmokos, pajamos už investuotą fondo turtą, skolinti pinigai ir kiti teisėtai gauti pinigai. Pensijų anuitetų fondo ištekliai gali būti naudojami tik pensijų anuitetų išmokoms mokėti, fondo valdymo ir administravimo sąnaudoms padengti, investicinei veiklai vykdyti, kitiems mokėjimams, numatytiems pensijų anuitetų mokėtojo patvirtintuose teisės aktuose, atlikti.

Pensijų anuitetų mokėtojo veiklos tikslas – užtikrinti pensijų anuitetų mokėjimą jų gavėjams iki gyvos galvos, siekiant jiems didžiausios naudos ir Pensijų anuitetų fondo turtą valdant skaidriai, tvariai². Kaip pensijų anuitetų mokėtojas įgyvendina šį tikslą, veikdama kolegialiai prižiūri Pensijų anuitetų taryba³.

Pensijų anuitetų fondo apskaitą atskirai nuo savo kaip biudžetinės įstaigos apskaitos tvarko ir ataskaitas sudaro VSDF valdyba. Vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymu⁴, Pensijų anuitetų fondo biudžetas tvirtinamas Lietuvos Respublikos atitinkamų metų Pensijų anuitetų fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu.

Pensijų anuitetų fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų balandžio 1 d. parengiamas ir pateikiamas Valstybės kontrolei, o iki gegužės 5 d. – Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki gegužės 15 d. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki gegužės 15 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl audituoto metinių ataskaitų rinkinio⁵. Fondo metinių ataskaitų rinkinys kartu su Valstybės kontrolės atlikto šio ataskaitų rinkinio audito išvada paskelbiami pensijų anuitetų mokėtojo interneto svetainėje ne vėliau kaip iki kitų ataskaitinių metų birželio 1 dienos⁶.

¹ Pensijų kaupimo įstatymas, 35 (10) str. 4 d., ir Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 4 p.

² Ten pat, 35 (1) str. 1 d.

³ Ten pat, 35 (2) str. 1 ir 2 d.

⁴ Ten pat, 35 (10) str. 1 d.

⁵ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priedas.

⁶ Pensijų kaupimo įstatymas, 35 (11) str. 1 d.

AUDITO REZULTATAI

1. METINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS VISAIS REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS TEISINGAS

1. Pensijų anuitetų fondo metinių ataskaitų rinkinys rengiamas vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais⁷. Fondo 2024 m. ataskaitų rinkinio reikšmingų duomenų iškraipymų nenustatėme – duomenys visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingi.
2. Pensijų anuitetų mokėtojas, siekdamas užtikrinti anuitetų gavėjams didžiausią naudą, vadovaudamasis patvirtinta turto investavimo strategija ir investavimo politika⁸, investuoja fondo turtą, o gautą pelną paskirsto pensijų anuitetų gavėjams. 2024 m. pabaigoje fonde buvo 4 361 pensijų anuitetų gavėjas, iš kurių 1 570 anuitetą įsigijo ataskaitiniais metais (37 proc. daugiau nei planuota)⁹.
3. 2024 m. buvo priimti Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarkos aprašo pakeitimai¹⁰, kuriais numatyta galimybė skirstyti investavimo pelną, uždirbtą ir einamaisiais metais. 2024 m. pensijų anuitetų gavėjams paskirstyta 644,6 tūkst. Eur pelno:
  - ✓ gauto už 2023 m. iš kitų šaltinių – 27,8 tūkst. Eur;
  - ✓ investavimo pelno iš Augimo portfelio¹¹ – 482,2 tūkst. Eur ir kitas investavimo pelnas – 134,6 tūkst. Eur.

Patikrinę pelno apskaičiavimą ir jo paskirstymą anuitetų gavėjams neatitikimų nenustatėme.

2. PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO PAKEITIMAI GALI NEIGIAMAI PAVEIKTI FONDO VEIKLOS TVARUMĄ

4. 2024 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinyje nurodoma, kad planuojami Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimai dėl Konstitucinio Teismo sprendimo¹². Seimas pradėjo svarstyti Pensijų kaupimo įstatymo projektą¹³. Šiais pakeitimais siūloma: pereiti prie savanoriško kaupimo modelio; sudaryti galimybę pereinamuoju laikotarpiu pasitraukti iš

⁷ Pensijų kaupimo įstatymas, 35 (10) str. 2 d.

⁸ VSDF valdybos direktoriaus 2022-05-31 įsakymas Nr. V-211.

⁹ Pensijų anuitetų fondo 2024 metų ataskaitų rinkinio duomenimis (11 pastaba).

¹⁰ VSDF valdybos direktoriaus 2024-06-18 įsakymas Nr. V-198.

¹¹ 2023 m. nebuvo realizuotas investavimo pelnas iš šio portfelio, bet reikšminga suma realizuota 2024 m. I ketv.

¹² 2024-03-07 nutarimas Nr. KT21-N3/2024 „Dėl Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo (2018-06-28 redakcija) 4 str. 8 d., 5 str., 29 str. (su 2022-06-28 pakeitimu) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

¹³ Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 1, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 30, 33, 35(1), 35(2), 35(7), 35(8), 35(9), 35(10), 36, 37 ir 40 str. ir V sk. pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 29(1) str. ir 6 str. bei įstatymo priedo pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XVP-374.

pensijų kaupimo; lankstesnėmis galimybėmis mokėti papildomas įmokas, stabdyti įmokų mokėjimą ir atsiimti 25 proc. sukauptų pinigų.

5. Projektuojamų siūlymų įtaka¹⁴ Pensijų anuitetų fondui:
  - ✓ sumažėja naujų klientų skaičius (šiuo metu fondo administravimo sąnaudos dengiamos iš atskaitymų nuo naujų klientų vienkartinį įmokų), tačiau numatyta, kad atliekant turto išmokėjimą ar turto dalies išmokėjimą būtų taikomas ir į fondą pervedamas 3 proc. atskaitymas nuo išmokamos sumos;
  - ✓ tikėtina mažės pensijų anuitetai naujiems klientams;
  - ✓ Finansų ministerijos suteiktų paskolų grąžinimas truks ilgiau negu buvo planuojama tuo metu, kai paskolos buvo suteikiamos. Taip pat atsiras papildomų paskolų poreikis (2024-12-31 duomenimis, fondo skoliniai įsipareigojimai Finansų ministerijai sudarė 344,1 tūkst. Eur¹⁵);
  - ✓ reikės peržiūrėti investavimo politiką ir strategiją. Dėl to gali sumažėti galimybės ateityje indeksuoti anuitetus.
6. Pažymėtina, jog siūlomi pensijų sistemos keitimai nedera su Valstybės kontrolės teiktais pastebėjimais¹⁶:
  - ✓ dėl veiksmų, reikalingų pakeitimo normos ilguoju laikotarpiu didinimui (siūlomos priemonės, tikėtina, mažins pakeitimo normą ateities pensininkams ir didins spaudimą viešųjų finansų tvarumui);
  - ✓ dėl Pensijų anuitetų fondo veiklos perspektyvų (kyla rizika ilguoju laikotarpiu šiam fondui tapti nišiniu);
  - ✓ kad senėjant visuomenei būtini ilgalaikiai fiskaliniai sprendimai, be to, sukuria riziką, kad dėl momentinių VSDF pajamų gali būti prisiimta ilgalaikių tvariais šaltiniais nepadengtų įsipareigojimų.

Valstybės kontrolierė

Irena Segalovičienė

¹⁴ Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 1, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 30, 33, 35(1), 35(2), 35(7), 35(8), 35(9), 35(10), 36, 37 ir 40 str. ir V sk. pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 29(1) str. ir 6 str. bei įstatymo priedo pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Civilinio proceso kodekso 739 str. pakeitimo įstatymo, Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 11 ir 12 str. pakeitimo įstatymo, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 7, 15 ir 39 str. pakeitimo įstatymo, Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 14 ir 17 str. pakeitimo įstatymo ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 21 str. pakeitimo įstatymo projektų aiškinamasis raštas.

¹⁵ Finansų ministerijos suteiktos beprocentės paskolos panaudotos dengiant 2020–2023 m. valdymo ir administravimo sąnaudas. 2024 m. naujų paskolų gauta nebuvo. Jų grąžinimo terminas 2026–2030 m.

¹⁶ 2025-04-16 raštas Nr. (SD-(70-1.8 Mr))-298 Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

Valstybinio audito ataskaitos
„2024 metų Pensijų anuitetų fondo
ataskaitų rinkinio finansinio audito
rezultatai“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audituotas 2024 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinys:

- ✓ finansinės būklės ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.
- ✓ veiklos rezultatų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.
- ✓ grynojo turto pokyčių ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.
- ✓ pinigų srautų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.
- ✓ aiškinamasis raštas, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.

Vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymo 35 (11) str., fondo metinių ataskaitų rinkinyje taip pat pateikiama informacija apie pagrindinius pensijų anuitetų mokėjimo veiklos uždavinius ir jų vykdymą, techninių atidėjinių pakankamumą ir jų padengimą turtu.

Pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ 1 336,79 tūkst. Eur finansinės būklės ir grynojo turto pokyčių ataskaitoms;
- ✓ 460,38 tūkst. Eur veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitoms.

Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ pažymime, kad audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹⁷, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)¹⁸;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad metinių ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

¹⁷ 2000-2899-iejį TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2025-04-28).

¹⁸ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2025-04-28).

Audito apimtis ir metodai

2024 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

- 2024 m. pradžioje turto buvo 39 805,2 tūkst. Eur, pabaigoje – 66 839,5 tūkst. Eur;
- 2024 m. pradžioje ir pabaigoje finansavimo sumų – 0,0 tūkst. Eur;
- 2024 m. pradžioje įsipareigojimų buvo 38 339,2 tūkst. Eur, pabaigoje – 59 860,1 tūkst. Eur;
- 2024 m. pradžioje grynojo turto buvo 1 466,0 tūkst. Eur, pabaigoje – 6 979,4 tūkst. Eur.

2024 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:

Fondas gavo 23 018,9 tūkst. Eur pensijų anuitetų įmokų pajamų ir patyrė 24 521,5 tūkst. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų, iš jų:

- 21 474,6 tūkst. Eur sudarė techninių atidėjinių vertės pasikeitimas;
- 2 625,9 tūkst. Eur sudarė pensijų anuitetų išmokų sąnaudos;
- 421,0 tūkst. Eur sudarė valdymo ir administravimo sąnaudos.

2024 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 22 576,7 tūkst. Eur pensijų anuitetų įmokų įplaukų ir patyrė 3 079,6 tūkst. Eur pagrindinės veiklos išlaidų, iš jų:

- 2 597,1 tūkst. Eur sudarė anuitetų išmokų išlaidos;
- 411,8 tūkst. Eur sudarė valdymo ir administravimo išlaidos;
- 70,8 tūkst. Eur sudarė kitos išlaidos.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2024 metų ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- Sričių, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika, nenustatyta.

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

Finansinio turto (taip pat apima susijusias finansinės ir investicinės veiklos ir pinigų sritys) srityje atliktas vidaus kontrolės procedūrų testavimas. 2022 m. audito metu, pensijų anuitetų išmokų sąnaudų/ išlaidų (taip pat apima susijusią įsipareigojimų ir pinigų sritį) bei pajamų/ įplaukų srityse, atliktas vidaus kontrolės procedūrų testavimas: naudotasi atlikto testavimo rezultatais.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Ilgalaikio ir trumpalaikio turto srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros. Vertinta, ar investuota laikantis teisės aktų. Pajamų ir įplaukų srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus.
- Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų (techninių atidėjinių) bei pagrindinės veiklos sąnaudų (techninių atidėjinių vertės pasikeitimo, pensijų anuitetų išmokų, valdymo ir administravimo) srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, atliktos pagrindinės analitinės audito procedūros. Išlaidų srityje atliktos pagrindinės analitinės procedūros ir mažos bei vidutinės apimties detalieji testai. Pensijų anuitetų dydžio apskaičiavimo teisingumui įvertinti atlikti mažos apimties detalieji testai, investavimo pelno ir pelno gauto iš kitų šaltinių apskaičiavimo, paskirstymo ir išmokėjimo anuitetų gavėjams teisingumui įvertinti – pagrindinės analitinės procedūros.
- Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.
- Metinių ataskaitų sudarymas – atliktos analitinės procedūros, siekiant gauti įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas. Lietuvos bankas yra priežiūros institucija, vykdanči pensijų anuitetų mokėtojo veiklos priežiūros funkciją, kuri apima ir techninių atidėjinių apskaičiavimo metodikos tvirtinimą, todėl mūsų vertinimas apima techninių atidėjinių dydžio apskaičiavimą pagal metodiką, tačiau neapima pačios metodikos tinkamumo vertinimo;
  - bendras ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS ir Pensijų kaupimo įstatymo reikalavimus.
-

